

Seniori dávajte si pozor !

Polícia vyzýva seniorov na zvýšenú ostražitosť, obozretnosť a opatrnosť najmä voči osobám, ktoré nepoznajú, nakoľko môže ísť o podvodníkov, ktorí si ich vopred vytipovali za účelom získania ich finančných úspor alebo cenností. Vzhľadom na to, že páchatelia si vyberajú fyzicky slabšie obeť a využívajú ich dôverčivosť a bezbrannosť, polícia odporúča seniorom, aby:

- zvýšili obozretnosť, ak ich akákoľvek osoba požiada telefonicky o požičanie finančnej hotovosti a overili si situáciu u ďalších blízkych, prípadne príbuzných osôb,
- overili si, či naozaj volá ich príbuzný a neverili výhovorkám osobe po telefóne, že má iný hlas kvôli tomu, že má chrípku alebo je nachladnutý,
- nedôverovali a nepožičiavali peniaze neznámym osobám, ktoré ich náhodne oslovia na ulici alebo pred domom s požiadavkou, že súrne potrebujú požičať finančnú hotovosť a ako dôvod uvádzajú silné emotívne príbehy (napr. vážna dopravná nehoda, pri ktorej sa ťažko zranil ich príbuzný a peniaze potrebujú na zaplatenie operácie, avšak nemajú eurá len inú menu, a preto im ako zábezpeku nechajú v taške inú menu, pre ktorú sa vrátia a donesú im požičané peniaze),
- nesadali do auta s neznámymi osobami, ktoré ich oslovia pod zámienkou, že nevedia, kde je nemocnica, nakoľko v aute ich pod rôznymi emotívnymi príbehmi budú žiadať o peniaze na operáciu pre príbuzného v súvislosti s vymyslenou dopravnou nehodou,
- neotvárali svoje príbytky neznámym osobám, ktoré im výhodne ponúkajú na predaj rôzny tovar alebo ich uisťujú, že im prišli vyplatiť výhru v lotérii, či zvýšiť dôchodky,
- odmietli ponúkanú službu pracovníkov plynární, elektrární, vodární, poisťovní, či iných inštitúcií, ktorí sa bez ohlásenia a predloženia odborných preukazov snažia vykonávať rôzne činnosti (napr. odpis plynu, vyplatenie preplatku za vodu),
- nepodpisovali bez konzultácie s príbuznými alebo právnikmi rôzne dokumenty s osobami, ktoré nepoznajú,
- odmietali bezdôvodnú, v niektorých prípadoch až násilnú pomoc od neznámych osôb (napr. pomoc s nákupom, odvoz smetí z dvora), nakoľko podvodníci ovládajú veľa spôsobov a používajú rôzne zámienky ako okradnúť svoje obeť,
- nevyberali finančnú hotovosť a cennosti v prítomnosti neznámych osôb,
- udržiavali dobré vzťahy so susedmi v dome, vedeli ich telefónne čísla, viditeľne mali zapísané aj iné dôležité telefónne čísla (polícia, lekár, hasiči), nakoľko v prípade potreby je ich pomoc najrýchlejšia,
- kontaktovali políciu na čísle 158 (112), ak sa osoba, ktorú nepoznajú správa podozrivo a snaží sa pod rôznymi zámienkami nadviazať s nimi kontakt, získať ich dôveru a vstúpiť do ich príbytku.

Najčastejšie používané legendy

K najčastejšie používaným legendám, ktoré používajú páchatelia, aby si získali dôveru seniorov za účelom zmocnenia sa ich majetku i naďalej patria „Vnuk“, „Kamión resp. Kufrikári“, „Predaj tovaru“ alebo „Poskytovanie rôznych služieb“. Podrobnejší popis „modus operandi“ týchto legiend je uvedený nižšie.

„VNUK“ - spravidla ide o vytipované volania páchatel'ov na pevné linky seniorov, pri ktorých sa páchatel' do telefónu predstavuje ako príbuzný seniora, najčastejšie ako vnuk. V niektorých prípadoch sa môže predstavovať ako synovec, brat alebo syn. Páchatelia si seniorov vytipujú náhodne prostredníctvom telefónneho zoznamu alebo prostredníctvom internetovej stránky www.zlatestranky.sk, a to tak, že vyhľadávajú mená, ktoré boli populárne pred niekoľkými desiatkami rokov.

Pokiaľ sa v telefóne ozve starší hlas, začne páchatel' s touto osobou komunikovať a bez toho, aby si to poškodený uvedomil, zistí od neho pravé meno príbuzného. V jeho mene potom komunikuje s poškodeným ďalej a žiada o požičanie peňazí. V prípade, že senior začne pochybovať o tom, že skutočne volá jeho vnuk, páchatel' ho začne presviedčať, že momentálne je chorý (nachladnutý), preto má iný hlas. V momente, keď senior pripustí, že ide o jeho vnuka (v niektorých prípadoch senior sám vysloví skutočné meno vnuka) páchatel' sa snaží pod ďalšou pripravenou legendou vylákať od seniora určitú finančnú hotovosť, napr. uvedie, že potrebuje peniaze na kúpu motorového vozidla alebo darčeka pre rodičov, či na iné účely. Vo väčšine prípadov páchatel' upozorní seniora, aby o tom nikomu nehovoril, nakoľko pripravuje prekvapenie pre rodičov. Pokiaľ senior povie, že nemá toľko peňazí doma, páchatel' ho úpenlivo prosí, nech si ide požičať alebo nech vyberie z banky.

Páchatel' sa snaží udržiavať telefonický kontakt so seniorom až do chvíle, kým senior nepotvrdí, že si môže prísť pre peniaze. Avšak páchatel' po chvíli opäť telefonicky kontaktuje seniora s ďalšou pripravenou legendou, že si nemôže osobne prevziať dohodnutú finančnú hotovosť, nakoľko nemôže odísť zo zamestnania alebo je na veľmi vzdialenom mieste a uvedie, že pre peniaze príde jeho dobrý priateľ, kamarátka, či sekretárka, ktorej bezvýhradne dôveruje a predstaví ju pod konkrétnym menom. Páchatel' sa snaží telefonickú komunikáciu so seniorom viesť až do doby, kým jeho spolupáchatel' neprevezme finančnú hotovosť od seniora. K prevzatiu finančnej hotovosti dochádza najčastejšie na ulici, pred domom alebo na schodisku obytného domu, pričom osoba, ktorá príde pre peniaze sa pre účely vzbudenia dôvery seniorovi predstaví vopred dohodnutým menom. V mnohých prípadoch seniori až s odstupom času zistia, že boli uvedení do omylu.

Modus operandi uvedeného skutku je založený na využívaní mobilných telefónov a k priamemu kontaktu s poškodenou osobou dôjde až pri preberaní finančných prostriedkov.

„KAMIÓN/KUFRIKÁRI“ - spravidla ide o vytipované obete seniorov, ktoré páchatelia oslovujú priamo na ulici s vopred pripravenou legendou. Najčastejšie používaná legenda, ktorú páchatelia používajú je predstieranie nehody kamiónu pri ktorej sa ťažko zranili ich príbuzní, ktorí majú podstúpiť ťažkú operáciu, ktorá je finančne nákladná.

Následne páchatelia seniorov žiadajú o pomoc, aby im ukázali cestu do nemocnice, nakoľko nie sú miestni a nepoznajú cestu a snažia sa seniorov presvedčiť, že sú v časovej tiesni a čo

najrýchlejšie sa potrebujú dostať do nemocnice. Páchatelia sa tvária, že im nerozumejú a poprosia seniorov, aby si nasadli do ich auta a tak im ukázali cestu do nemocnice. Následná komunikácia v aute už prebieha podľa vopred pripraveného a premysleného psychologického pôsobenia na seniorov tak, že páchatelia klamú seniorom, že ich príbuzní sa ťažko zranili pri nehode kamiónu, ďalej sa snažia presvedčiť seniorov, že na ich záchranu je nevyhnutná operácia, na ktorú potrebujú finančnú hotovosť v eurách, pričom tvrdia, že oni majú peniaze v inej mene a nemajú čas ich zameniť. Na zvýšenie dôveryhodnosti celej situácie páchatelia prostredníctvom svojho mobilného telefónu predstierajú komunikáciu s ošetrovateľom, týkajúcu sa práve uhradenia finančných nákladov za operáciu. V niektorých prípadoch páchatelia predstierajú, že komunikácii dobre nerozumejú a poprosia seniorov, aby oni komunikovali s ošetrovateľom a priamo od neho zistili, koľko peňazí je potrebných na operáciu. Seniori si neuvedomujú, že telefonujú so spolupáchatelom, ktorý sa vydáva za ošetrovateľa lekára.

Ako zábezpeku vrátenia požičaných peňazí páchatelia často ponúknu seniorom finančné prostriedky v inej mene a tieto pred nimi vložia do kufriku, príručnej tašky alebo peňaženky s tým, že si ich neskôr vyzdvihnú a vrátia im peniaze v eurách, ktoré si od nich požičali. V prípade, ak seniori povedia, že nemajú doma finančnú hotovosť, páchatelia ich presvedčia, aby peniaze vybrali z účtu priamo v banke alebo z bankomatu, pričom ich tam ochotne odvezú ich autom. Páchatelia často sprevádzajú seniorov priamo do ich obydľia, kde sa pod rôznymi zámienkami snažia odlákať ich pozornosť, aby im mohli nepozorovane odcudzit' finančnú hotovosť alebo rôzne cennosti. V mnohých prípadoch seniori až po dlhšom časovom odstupe zistia, že sa stali obeťou podvodníkov, nakoľko osoby sa s požičanými peniazmi nevracajú a až po otvorení príručnej tašky zistia, že boli podvedení, nakoľko namiesto peňazí sa tam nachádzajú nastrihané bezcenné papiere.

„PREDAJ TOVARU/POSKYTOVANIE SLUŽIEB“ - spravidla ide o vytipované obeť seniorov, ktoré páchatelia oslovujú priamo v ich obydľi pod vopred pripravenými legendami. Najčastejšie ide o predaj tovaru alebo poskytnutie rôznych služieb napr. „predaj kuchynského riadu“, „predaj paplónov“, „predaj nožov“ alebo „vyplatenie preplatku“, „výhra v lotérii“, „odpis plynu, vody, elektriny“, „poskytnutie potravinovej pomoci“, „zvýšenie dôchodku“ alebo „pomoc pri upratovaní“.

Páchatelia komunikáciu so seniormi smerujú tak, že nemajú presnú sumu na vyplatenie preplatku alebo nemajú vydať peniaze pri kúpe tovaru a požiadajú ich o rozmenenie bankoviek, pričom sledujú seniorov, kde majú uložené peniaze. Následne pod ďalšími zámienkami, napr. sú smädní alebo potrebujú ísť na WC sa snažia odlákať pozornosť seniorov za účelom, aby sa mohli zmocniť ich finančných úspor alebo rôznych cenností. Seniori často až s odstupom času zistia, že sa stali obeťou podvodníkov alebo zlodejov, a preto nie sú schopní poskytnúť polícii relevantné informácie týkajúce sa popisu páchatel'ov, opisu motorového vozidla príp. iných relevantných informácií, ktoré by smerovali k zisteniu páchatel'ov, čo v neposlednom rade sťažuje odhaľovanie a objasňovanie tejto trestnej činnosti.

OR PZ v Rožňave